Заданні

раённай алімпіяды па беларускай мове і літаратуры

ў 2014/2015 навучальным годзе

5. **клас**

Заданне 1. Запішыце словы ў алфавітным парадку.

Пабагацець, паваліцца, паабіваць, павук, пааддзіраць, павымятаць, палавік, падагрэты, панскі, паганка.

Заданне 2. Колькі разоў сустракаюцца гукі ў сказах?

[й]: Людзі і сякерай голяцца, а мы і брытвай не ўмеем.

[с]: Не скачы на высокія горы, бо на нізкія сядзеш.

[т]: Не адцягнеш, як ката ад сала.

Заданне 3. Устаўце прапушчаныя літары ў наступных словах.

Др…жаць, камп…ют…р, поч…рк, в…негрэт, ж…тон, м…ладычны, др…васек, ч…рствы, м…тровы, бр…зент, м…лагучны, гл…таць, ябл…чны.

Заданне 4. Вызначце фразеалагічныя адпаведнікі ў рускай і беларускай мовах.

1. Як пугай па вадзе	а) как угорелый;
2. Вадзіць дзяды	б) бабушкины сказки;
3. Як муха на смале	в) клевать носом;
4. Без нічога ніякага	г) как об стенку горох;
5. Плёткі старой цёткі	д) ни с того ни с сего.

Заданне 5. Запішыце шэсць назоўнікаў мужчынскага роду, якія абазначаюць назвы дрэў, што растуць у Беларусі.

Заданне 6. Да слоў першай групы падбярыце адпаведныя словы з другой групы. Запішыце атрыманыя пары слоў.

А) Горад, рака, возера, вобласць, раён, паэт, кампазітар, мастак, касманаўт, першадрукар, аповесць.

Б) Мазырскі, Свіцязь, Максім Танк, “Насцечка”, Пётр Клімук, Слуцк, Францыск Скарына, Міхаіл Савіцкі, Ігар Лучанок, Прыпяць, Гомельская.

Заданне 7. Выпішыце словазлучэнні, вызначце ў іх галоўныя і залежныя словы.

Я іду, чытаць казку, шэсцьсот восем, на працягу года, зялёны луг, вучыцца добра, не буду маўчаць, апалае лісце, спаць у доме, гаварыць напяваючы.

Заданне 8. Запішыце сказы, пастаўце патрэбныя знакі прыпынку.

А) На зямлі на кустах на стагах усюды ляжаў снег.

Б) Повар старанна выбіраў гародніну радыску цыбулю моркву.

В) Пачакайце сябры мяне хвілінку.

Г) Свяціла сонца і лагодна павяваў ветрык.

Д) Шануйце родную мову пісаў Якуб Колас.

Заданне 9. Устаўце ў прыказкі патрэбныя словы, якія з’яўляюцца назвамі частак маўленчага апарату.

А) Не зведаўшы броду, не … .

Б) Сам не гам, і ... .

В) Новых сяброў нажывай, але … .

Г) Слова, як птушка: … .

Д) Ладзь калёсы зімой, а … .

Заданне 10. У беларускага народа багатая духоўная спадчына. Запішыце вядомыя вам жанры фальклору (вуснай народнай творчасці).

Адказы

5 клас

1. Запішыце словы ў алфавітным парадку.

Паабіваць, пааддзіраць, пабагацець, паваліцца, павук, павымятаць, паганка, падагрэты, палавік, панскі.

(**10 б.** – 1 бал за кожнае правільна размешчанае слова)

2. Колькі разоў сустракаюцца гукі ў сказах?

[й] – 4: людзі [й] сякера[й], а мы [й] не ўме[й]эм;

[с] – 3: [с]качы, вы[с]окія, ні[с]кія;

[т] – 2: ка[т]а, а[т] сала. (**3 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

3. Устаўце прапушчаныя літары ў наступных словах.

Дрыжаць, камп'ютар, почырк, вінегрэт, жэтон, меладычны, дрывасек, чэрствы, метровы, брызент, мілагучны, глытаць, яблычны.

(**14 б.** – 1 бал за кожную правільную літару)

4. Вызначце фразеалагічныя адпаведнікі ў рускай і беларускай мовах.

1 г, 2 в, 3 а, 4 д, 5 б (**5 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

5. Запішыце шэсць назоўнікаў мужчынскага роду, якія абазначаюць назвы дрэў, што растуць у Беларусі.

Дуб, клён, граб, ясень, вяз, каштан

(**6 б.** – 1 бал за кожнае слова)

6. Да слоў першай групы падбярыце адпаведныя словы з другой групы. Запішыце атрыманыя пары слоў.

А) Горад Слуцк, рака Прыпяць, возера Свіцязь, Гомельская вобласць, Мазырскі раён, паэт Максім Танк, кампазітар Ігар Лучанок, мастак Міхаіл Савіцкі, касманаўт Пётр Клімук, першадрукар Францыск Скарына, аповесць“Насцечка”.

(**11 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

7. Выпішыце словазлучэнні, вызначце ў іх галоўныя і залежныя словы.

Чытаць казку, зялёны луг, вучыцца добра, апалае лісце, спаць у доме, гаварыць напяваючы.

(**6 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

8. Запішыце сказы, пастаўце патрэбныя знакі прыпынку.

А) На зямлі, на кустах, на стагах – усюды ляжаў снег.

Б) Повар старанна выбіраў гародніну: радыску, цыбулю, моркву.

В) Пачакайце, сябры, мяне хвілінку.

Г) Свяціла сонца, і лагодна павяваў ветрык.

Д) “Шануйце родную мову”, – пісаў Якуб Колас.

(**12 б.** – 1 бал за кожны правільна пастаўлены знак прыпынку)

9. Устаўце ў прыказкі патрэбныя словы, якія з’яўляюцца назвамі частак маўленчага апарату.

А) Не зведаўшы броду, не лезь у воду.

Б) Сам не гам, і другому не дам.

В) Новых сяброў нажывай, але старых не забывай.

Г) Слова, як птушка: вылецiць – не зловiш.

Д) Ладзь калёсы зімой, а сані летам.

(**5 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

10. У беларускага народа багатая духоўная спадчына. Запішыце вядомыя вам жанры фальклору (вуснай народнай творчасці).

Міфы, легенды, паданні, казкі, песні, загадкі, прыказкі, прыкметы, павер'і.

(**9 б.** – 1 бал за кожны правільны адказ)

Максімальная колькасць балаў – 81